

2. Zimnyaya, I.A. (2003). Klyuchevyie kompetentsii – novaya paradigma rezultata obrazovaniya [Key competencies – a new paradigm of the result of education]. *Vyishee obrazovanie segodnya – Higher education today*. 5, 34-44. (in Russian)
3. Markova, A.K. (1996). Psihologiya professionalizma [Psychology of Professionalism]. Moskva: Mezhdunarodnyy gumanitarnyy fond «Znanie». (in Russian)
4. Milrud, R.P., & Maksimova, I.R. (2000). Sovremennyye kontseptualnyie printsipy kommunikativnogo obucheniya inostrannym yazykam. [Modern conceptual principles of communicative teaching of foreign languages.]. *Inostrannyye yazyki v shkole – Foreign languages at school*. 4, 9-15. (in Russian)
5. Polonskij, V.M. (2007). Innovatsii v obrazovanii (metodologicheskij analiz) [Innovation in education (methodological analysis)]. *Innovatsii v obrazovanii – Innovation in education*. 3, (in Russian)
6. Hutorskoy, A.V. (2003). Klyuchevyie kompetentsii kak komponent lichnostno-orientirovannoy paradigmy obrazovaniya [Key competencies as a component of a personality-oriented education paradigm]. *Narodnoe obrazovanie – Public education*. 2, 58–64. (in Russian)

Kharchenko I. I. Innovative means of forming culture of professional communication of students of economic specialties of agrarian universities

The article deals with the problem of forming a culture of professional communication through the interpretation of the concept of communicative competence. Communicative competence is a set of sufficiently formed communication and organizational skills, including self-presentation skills, the ability to reasonably prove their point of view, to formulate questions correctly – indicators of a higher level of communicative competence; ability to empathize (ability to understand the inner world of another person), self-control, culture of verbal and non-verbal communication – indicators of interpersonal level of communicative competence. The need to introduce innovative training technologies to form communicative professional competence of students of agrarian specialties is due to the rapid pace of updating educational information, the lack of classroom hours and teaching materials.

Effective forms of educational work on the formation of students' professional communicative competence are project creation, preparation of public speeches, discussion of professionally important problems, playing of problem situations, preparation of videos and presentations, etc. In the educational process should be used active forms and methods that contribute to the formation of genre variety of professional speech of the economist (meetings, commercial negotiations, business conversations, discussions, disputes, reception of visitors, communication in conflict, etc.). Collective discussion of professional situations, purposeful work on business style of communication, stylistic editing of texts, search of the most expressive and convincing rhetorical means of influence will allow to form the communicative competence of future specialists. The innovative nature of these forms and methods of teaching students of agricultural specialties is manifested in the integration of professional, research and educational activities.

Key words: culture of professional communication, communicative competence, innovations, forms, methods, teaching aids, students of economic specialties, agrarian university.

УДК 378.016:81'243(477)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.72-2.53>

Хоменко Л. М.

**ІСТОРИОГРАФІЯ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАСАД
ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ**

Стаття присвячена дослідженню поглядів науковців щодо розвитку організаційних засад іншомовної підготовки студентів у вищих аграрних закладах освіти України. Проаналізовано такі види наукових праць, як монографії, статті у наукових виданнях, дисертаційні дослідження. З'ясовано, що серед монографічних праць радянської доби основний масив становлять дослідження з історії розвитку методів навчання іноземних мов. У монографіях періоду незалежності представлено авторські концепції вирішення завдань дистанційної освіти, оптимізації та моніторингу успішності студентів при викладанні іноземних мов. Виявлено, що спеціальних монографічних робіт, присвячених історико-педагогічним аспектам організації іншомовної освіти у вищих аграрних навчальних закладах до цього часу не створено.

Встановлено, що суттєво доповнюють історіографічну базу розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів України статті у наукових виданнях різного рівня. У радянську добу до кола основних питань, які розглядалися у цьому виді наукових праць, входили ті, що стосувалися основних положень функціонування іншомовної освіти (мета, завдання, зміст, принципи навчання іноземним мовам). У сучасних публікаціях увага зосереджена на заходах, які сприяють приведенню іншомовної освіти України до європейських стандартів.

З'ясовано, що на рівні дисертацій дослідження вітчизняної спадщини іншомовної освіти розпочалося наприкінці 40-х років ХХ століття. В контексті нашої теми найбільшу цінність представляють дисертаційні дослідження, присвячені іншомовній освіті у вищих аграрних навчальних закладах. Проте, історичні аспекти навчання іноземним мовам у цих роботах залишилися поза увагою.

За ступенем інформативності щодо проблеми розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів масив наукових праць розподілено на три групи. Встановлено, що історіографічна база з даної проблеми не відповідає сучасним теоретичним та практичним потребам.

Ключові слова: історіографія, іншомовна освіта, вищі аграрні заклади освіти, види наукових праць.

Діюча нині система іншомовної підготовки студентів закладів вищої аграрної освіти є результатом тривалого історичного розвитку, тому узагальнення дослідницького досвіду в даній предметній галузі є актуальним і перспективним особливо в період модернізації сучасної освіти України. Історіографічний огляд є безумовною складовою будь-якої глибокої наукової розробки. Розкриття шляхів вирішення психолого-педагогічних проблем неможливе без систематизації поглядів теоретиків і практиків освіти щодо їх суті. Аналіз історіографії процесуальних змін у системі іншомовної підготовки студентів закладів вищої аграрної освіти допоможе зрозуміти витoki існуючих проблем та окреслити шляхи їх подолання.

Питання важливості історіографічного аналізу, який є свідченням об'єктивності педагогічного дослідження, систематизує знання про певну проблему, розширює уявлення про особливості наукового пізнання, розглядають у своїх працях Л. Березівська, Л. Голубнича, Н. Гупан, Н. Козлова, Н. Коляда, І. Кулик, О. Петренко, О. Сухомлинська, В. Федяєва та ін.

Серед зарубіжних досліджень щодо теоретико-методологічних засад історіографічного аналізу у педагогічних дослідженнях заслуговують уваги розробки М. Гейзера, М. Келлі, Ж. Пімента, М. Фрімена та ін.

Історіографічний аналіз іншомовної підготовки студентів у вищих аграрних закладах освіти України у другій половині ХХ ст. дасть можливість не лише віддати належне накопиченому досвіду, але й окреслить теоретичну актуальність і значимість досліджень цього педагогічного явища.

Мета статті – дослідити погляди науковців щодо розвитку організаційних засад іншомовної підготовки студентів у вищих аграрних закладах освіти України.

Питання становлення і удосконалення іншомовної освіти неодноразово викликали інтерес широкого кола науковців та піднімалися педагогічним співтовариством. Особливо активно цей напрям став розроблятися з другої половини ХХ ст. Історико-педагогічна література, що стосується різних аспектів даної проблеми, представлена монографіями, статтями у наукових виданнях різного рівня, дисертаційними дослідженнями. Відповідно до цих означених видів наукових праць здійснимо аналіз того, як у них відображалися проблеми розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів.

Серед монографічних праць радянської доби основний масив становлять поглиблені дослідження з історії розвитку методів навчання іноземних мов. Понад усе це книги Г. Веделя («3 історії методів викладання іноземних мов», 1979 р.), Г. Китайгородської («Методика інтенсивного навчання іноземним мовам» 1986 р.), С. Ніконової («Біля витоків радянської методики навчання іноземним мовам», 1969 р.), Є. Пасова («Комунікативний метод навчання іноземному говорінню» 1991 р.), В. Раушенбаха («Короткий огляд основних методів викладання іноземних мов з I по ХХ ст.» 1971 р.), І. Рахманова («Нарис з історії методики викладання нових західноєвропейських іноземних мов» 1947 р.). Авторами надано детальний аналіз методів навчання іноземним мовам, які використовувалися на різних етапах розвитку іншомовної освіти, схарактеризовано можливість їх застосування відповідно до тих, чи інших навчальних завдань. Дані праці дають можливість усвідомити за якою методикою відбувалося викладання іноземних мов у вищих аграрних навчальних закладах України у різні історичні періоди. Більш близькою до проблеми розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти у вищих аграрних навчальних закладах є монографія Р. Кузнецової [7]. У ній автор теж вдається до узагальнення тієї спадщини, що була накопичена попереднім методичним досвідом, але при цьому критичний аналіз стосується процесу викладання іноземних мов у немовних навчальних закладах.

Вивчення розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів у немовних навчальних закладах було продовжено і в період незалежності. Заслуговують на увагу монографія І. Секрет «Формування іншомовної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів в умовах дистанційної освіти» (2011 р.) та колективна монографія за редакцією професора Л. Калмикової «Критерії проектування, оптимізації та моніторингу успішності студентів при викладанні англійської мови із професійним механіко-транспортним спрямуванням» (2014 р.). У них не лише представлено авторські концепції вирішення завдань дистанційної освіти, оптимізації та моніторингу успішності студентів при викладанні іноземних мов, а й досліджені вітчизняні та зарубіжні тенденції впровадження даних концепцій. Значимим доповненням стали і праці українських компаративістів у яких міститься історичний огляд організаційних засад підготовки фахівців аграрного профілю. У цьому зв'язку слід виокремити монографію О. Вощевської «Зміст і процес підготовки інженерів-аграрників у вищій школі США» (2011 р.). У цілому слід зазначити, що спеціальних монографічних робіт, присвячених історико-педагогічним аспектам організації іншомовної освіти у вищих аграрних навчальних закладах до цього часу так і не створено.

Суттєво доповнюють історіографічну базу розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів України статті у наукових виданнях різного рівня. У радянську добу до кола основних питань, які розглядалися у цьому виді наукових праць, входили ті, що стосувалися основних положень функціонування іншомовної освіти. Зокрема це мета, завдання, зміст, принципи навчання іноземним мовам [13].

Особливою рисою сучасних публікацій є зосередження першочергової уваги на приведенні іншомовної освіти України до європейських стандартів, формуванні комунікативних компетентностей у студентської молоді [1; 2; 6; 12].

Важливі свідчення, що стосуються історико-педагогічного досвіду організації навчання іноземним мовам, містяться у статтях, присвячених іншомовній освіті у немовних вищих навчальних закладах. Так, публікації

Т. Пастернак [11] та О. Штельмах [16] присвячені характеристиці методів навчання іноземним мовам. Існуючі погляди на теоретичні засади концепції іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей та зміст іншомовної освіти розкривають у своїх статтях Ю. Гончарук [4] та Н. Саєнко [14]. Значний інтерес становлять статті Ю. Ніколаєнко у яких аналізуються педагогічні умови формування готовності студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі [9]. Загалом оцінюючи зміст статей, відзначимо відсутність історіографічних публікацій, присвячених розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів.

На рівні дисертацій дослідження вітчизняної спадщини іншомовної освіти розпочалося наприкінці 40-х – на початку 50-х рр. XX ст. Переважно дисертаційні роботи стосувалися історії методики навчання іноземним мовам або іншомовної підготовки молоді у окремих республіках СРСР. Дані напрями представлені у дисертаціях В. Аракіна («Історія розповсюдження, вивчення і викладання іноземних мов у Росії», 1947 р.), Б. Лемперта («Нариси з історії викладання французької мови у середніх школах Бессарабії і Молдавської РСР», 1954 р.), І. Салістри («До питання про історію методів навчання іноземних мов» 1947 р.), С. Фоломкіної («Історія методики початкового навчання читанню на англійській мові», 1951 р.). Історія розвитку радянської методики у 1970-х роках стала предметом дослідження докторської дисертації О. Мироліובה («Історія методики навчання іноземним мовам в СРСР», 1973 р.).

Серед сучасних дисертаційних робіт слід виокремити дослідження О. Безлюдної, Н. Гончаренко, Л. Кравчук, Т. Литнєвої, О. Місечко, О. Околович. Вони мають чітку історико-педагогічну спрямованість, але при цьому різняться предметом вивчення. Так, Н. Гончаренко розкрито особливості навчання іноземним мовам у вітчизняній вищій школі у другій половині XIX – на початок XX ст., Л. Кравчук та Т. Литнєвою зосереджено увагу на іншомовній освіті у загальноосвітній школі у XX – на початку XXI ст. Докторські дисертації О. Безлюдної, О. Місечко та кандидатська дисертація О. Околович торкаються історії становлення та розвитку системи професійної підготовки вчителів іноземної мови в Україні у XX – на початку XXI ст. Автори цих праць детально зупиняються на історіографії проблеми іншомовної освіти. Крім того, цінність даних дисертацій для нашої теми полягає у тому, що у них в історичній ретроспективі розкривається динаміка зміни мети навчання іноземним мовам у вітчизняних закладах освіти.

В останні десятиріччя підготовлено і захищено велику кількість дисертацій, присвячених розвитку іншомовної освіти у зарубіжних країнах. Авторами таких досліджень є В. Базова, В. Гаманюк, О. Кузнецова, Л. Купчик, О. Смольнікова, М. Тадеєва. Ю. Талатай, Н. Шумейко. Важливість наукового доробку компаративістів для нашої теми полягає в тому, що він дає можливість ознайомитися з європейськими тенденціями і теоретико-методологічними засадами іншомовної підготовки фахівців.

Відтворенню цілісної картини розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів сприяють дисертаційні дослідження, які стосуються навчання іноземним мовам студентів немовних спеціальностей. Так, у роботі Л. Дарійчук досліджено проблему формування комунікативних умінь у студентів негуманітарних спеціальностей у процесі вивчення іноземної мови [5].

Виокремили та описали сучасні освітні тенденції, теоретико-методологічні проблеми інноваційних технологій іншомовної підготовки студентів економічних спеціальностей у своїх дисертаціях Р. Бужиков [3] та О. Хоменко [15]. Науковцями запропоновані шляхи творчої реалізації цих тенденцій на основі розроблених власних моделей.

Цілий ряд дисертацій захищені в останні роки з різних аспектів іншомовної підготовки студентів технічних спеціальностей. Переважно вони стосуються дослідження технологій і методик навчання (В. Александров «Методика інтенсивного навчання інженерів професійно-орієнтованої англійської мови», М. Куц «Педагогічні технології навчання іноземних мов студентів у вищих технічних навчальних закладах», Н. Сура «Система професійної іншомовної підготовки майбутніх фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій у технічних університетах»). Іншомовна підготовка студентів технічних університетів Польщі стала предметом дослідження Н. Шеверун. Ця робота є цікавою у контексті з'ясування особливостей інтеграції системи іншомовної підготовки студентів технічних спеціальностей до європейського освітнього простору. Безумовний інтерес становить кандидатська дисертація Н. Осіпчук [10], яка має чітко виражене історико-педагогічне спрямування. Автор ставить за мету здійснити ретроспективний аналіз розвитку навчання іноземних мов у вищих технічних навчальних закладах України упродовж другої половини XX ст.

В контексті нашої теми найбільшу цінність представляють дисертаційні дослідження, присвячені іншомовній освіті у вищих аграрних навчальних закладах. Їх автори Ю. Ніколаєнко [8], К. Якушко [17] зосередили свою увагу на педагогічних умовах формування професійно орієнтованого іншомовного спілкування, обґрунтуванні моделей підготовки студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі. Водночас час історичні аспекти навчання іноземним мовам залишилися поза увагою у цих роботах. Таким чином, дисертаційних праць, які б належним чином відображали історіографію розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів, на сьогодні не підготовлено.

Отже, дослідивши такі види наукових праць, як монографії, статті у наукових виданнях, дисертаційні дослідження, ми можемо зробити висновок, що за змістом інформації щодо розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів їх можна розділити

на такі групи: перша – роботи у яких висвітлюються загальнодидактичні й методичні питання викладання іноземних мов у різних типах навчальних закладів; друга – роботи, які розкривають особливості функціонування іншомовної освіти у немовних закладах вищої освіти; третя – роботи, присвячені безпосередньо опису й аналізу іншомовної освіти у вищих аграрних навчальних закладах.

Огляд наукових праць також дає підстави зробити висновок, що історіографічна база з даної проблеми не відповідає сучасним теоретичним та практичним потребам. Дослідження розвитку організаційно-педагогічних засад іншомовної освіти студентів вищих аграрних навчальних закладів носять фрагментарний та епізодичний характер. Історіографічна традиція вивчення цієї проблеми наразі не склалася, системного цілісного та комплексного аналізу цього педагогічного явища не проведено. Тому є нагальна необхідність у подальшій історико-педагогічній розробці різних аспектів організації іншомовної освіти у вищих аграрних навчальних закладах України.

Використана література:

1. Амеліна С. М., Гаманюк В. А. Впровадження європейських освітніх стандартів у систему іншомовної освіти України *Актуальні проблеми філології і методики викладання мов*: зб. наук. пр. Вип. 9. Кривий Ріг, 2013. С. 162–171.
2. Білик О. С., Ключковська І. М. Інтеграція методів навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах *Педагогічний альманах КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»*. Зб. наук. пр. Вип. 30. Херсон, 2016. С. 75–81.
3. Бужиков Р. П. Педагогічні умови застосування інноваційно-комунікаційних технологій у процесі навчання іноземних мов студентів вищих економічних навчальних закладів : автореф. дис.... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2006. 20 с.
4. Гончарук Ю. В. Основні підходи до визначення змісту іншомовної освіти у ВНЗ України *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Сер. Педагогіка. 2011. Т. 158. Вип. 146. С. 75–82.
5. Дарійчук Л. П. Педагогічні умови формування комунікативних умінь у студентів негуманітарних спеціальностей засобами англійської мови : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 2009. 19 с.
6. Коваленко О. В. Модернізація системи іншомовної освіти в Україні *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2003. № 1. С. 11–16.
7. Кузнецова Р. А. Изучение иностранных языков в неязыковом вузе. Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1979. 112 с.
8. Николаенко Ю. О. Підготовка студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 20 с.
9. Николаенко Ю. О. Принципи підготовки студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі *Педагогіка вищої та середньої школи* : зб. наук. пр. Вип. 37. Кривий Ріг, 2013. С. 102–106.
10. Осіпчук Н. В. Навчання іноземних мов у вищих технічних навчальних закладах України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : автореф. дис..... канд. пед. наук : 13.00.01. Тернопіль, 2018. 18 с.
11. Пастернак Т. А. Активні методи навчання іноземним мовам у немовних вищих навчальних закладах // *Нові технології навчання* Зб. наук. пр. Вип. 53. Київ, 2008. С. 81–83.
12. Рись Л. Ф. Формування іншомовної комунікативної компетенції *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна, Вип. 42. Острог, 2014. С. 291–294.
13. Рогова Г. В. О принципах обучения иностранным языкам // *Иностранные языки в школе*. 1974. № 6. С. 21–30.
14. Саєнко Н. С. Теоретичні засади концепції іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей // *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі*. Зб. наук. пр. Вип. 16. Харків, 2010. С. 195–204.
15. Хоменко О. В. Тенденції іншомовної підготовки студентів економічних спеціальностей у контексті глобалізації: теоретико-методологічний аспект: Автореф.... дис.... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Київ, 2015. 40 с.
16. Штельмах О. В. Метод проектів у навчанні іноземній мові студентів нефілологічних спеціальностей під час позааудиторної роботи // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 6 (32). С. 289–298.
17. Якушко К. Г. Педагогічні умови формування професійно-орієнтованого іншомовного спілкування у студентів технічних спеціальностей аграрних університетів : автореф. дис.... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Переяслав-Хмельницький, 2016. 22 с.

References:

1. Amelina S. M., Hamanyuk V. A. Vprovadzhennya yevropeyskykh osvitnikh standartiv u systemu inshomovnoyi osvity Ukrayiny [Implementation of European educational standards in the foreign language education system of Ukraine] // *Aktualni problemy filolohiyi i metodyky vykladannya mov*: Zb. nauk. pr. Vyp. 9. Kryvyi Rih, 2013. S. 162–171 [in Ukrainian].
2. Bilyk O. S., Klyuchkovska I. M. Intehratsiya metodiv navchannya inozemnykh mov u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Integration of foreign language teaching methods in higher educational institutions] // *Pedahohichnyy almanakh KVNZ «Khersonska akademiya neperervnoyi osvity»*. Zb. nauk. pr. Vyp. 30. Kherson, 2016. S. 75–81 [in Ukrainian].
3. Buzhykov R. P. Pedahohichni umovy zastosuvannya innovatsiyno-komunikatsiynykh tekhnolohiy u protsesi navchannya inozemnykh mov studentiv vyshchyykh ekonomichnykh navchalnykh zakladiv [Pedagogical conditions for the use of innovative and communication technologies in the process of teaching foreign languages to students of higher economic educational institutions]: Avtoref. dys.... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Kyiv, 2006. 20 s. [in Ukrainian].
4. Honcharuk Y. V. Osnovni pidkhody do vyznachennya zmistu inshomovnoyi osvity u VNZ Ukrayiny [Basic approaches to determining the content of foreign language education in HEI of Ukraine] // *Naukovi pratsi Chornomorskoho derzhavnoho universytetu imeni Petra Mohyly*. Ser. Pedahohika. 2011. T. 158. Vyp. 146. S. 75–82 [in Ukrainian].
5. Dariychuk L. P. Pedahohichni umovy formuvannya komunikativnykh umin u studentiv nehumanitarnykh spetsial'nostey zasobamy anhliyskoyi movy [Pedagogical conditions for the formation of communicative skills of students of non-humanitarian specialties by means of English]: Avtoref. dys... kand. ped. n.: 13.00.01 / Kyiv, 2009. 19 s. [in Ukrainian].
6. Kovalenko O. V. Modernizatsiya systemy inshomovnoyi osvity v Ukrayini [Modernization of the foreign language education system in Ukraine / Foreign languages in educational establishments] / *Inozemni movy v navchalnykh zakladakh*. 2003. № 1. S. 11–16 [in Ukrainian].
7. Kuznetsova R. A. Yzuchenye ynostrannykh yazykov v neyazykovom vuze [Learning foreign languages at a non-linguistic university]. Kazan: Yzd-vo Kazan. un-ta, 1979. 112 s. [in USSR].

8. Nikolayenko Y. O. Pidhotovka studentiv ahramnykh spetsial'nostey do profesiynoho spilkuvannya v inshomovnomu seredovyshti [Preparation of students of agricultural specialties for professional communication in a foreign language environment]: Avtoref. dys.... kand. ped. nauk: 13.00.04 / Kyiv, 2009. 20 s. [in Ukrainian].
9. Nikolayenko Y. O. Pryntsypy pidhotovky studentiv ahramnykh spetsial'nostey do profesiynoho spilkuvannya v inshomovnomu seredovyshti [Principles of preparation of students of agricultural specialties for professional communication in a foreign language environment] // Pedagogika vyshchoyi ta serednoyi shkoly. Zb. nauk. pr. Vyp. 37. Kryvyi Rih, 2013. S. 102–106 [in Ukrainian].
10. Osipchuk N. V. Navchannya inozemnykh mov u vyshchykh tekhnichnykh navchal'nykh zakladakh Ukrayiny (druga polovyna XX – pochatok XXI stolittya) [Teaching foreign languages at higher technical educational establishments of Ukraine (second half of XX – beginning of XXI century)]: Avtoref. dys.... kand. ped. nauk: 13.00.01 / Ternopil, 2018. 18 s. [in Ukrainian].
11. Pasternak T. A. Aktyvni metody navchannya inozemnym movam u nemovnykh vyshchykh navchal'nykh zakladakh [Active methods of teaching foreign languages in non-linguistic higher educational institutions] // Novi tekhnolohiyi navchannya Zb. nauk. pr. Vyp. 53. Kyiv, 2008. S. 81–83 [in Ukrainian].
12. Rys L. F. Formuvannya inshomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentsiyi [Formation of foreign language communicative competence] // Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostroz'ka akademiya». Seriya: Filolohichna, Vyp. 42. Ostroh, 2014. S. 291–294 [in Ukrainian].
13. Rohova H. V. O pryntsypakh obuchenyya ynostrannym yazykam [On the principles of teaching foreign languages] // Ynostranne yazyky v shkole. 1974. № 6. S. 21–30 [in USSR].
14. Sayenko N. S. Teoretychni zasady kontseptsiyi inshomovnoyi pidhotovky studentiv nemovnykh spetsial'nostey [Theoretical foundations of the concept of foreign language training of students of non-linguistic specialties] // Vykladannya mov u vyshchykh navchal'nykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi. Zb. nauk. pr. Vyp. 16. Kharkiv, 2010. S. 195–204 [in Ukrainian].
15. Khomenko O. V. Tendentsiyi inshomovnoyi pidhotovky studentiv ekonomichnykh spetsial'nostey u konteksti hlobalizatsiyi: teoretyko-metodolohichnyy aspekt [Trends in foreign language training of students of economic specialties in the context of globalization: theoretical and methodological aspect]: Avtoref.... dys.... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Kyiv, 2015. 40 s. [in Ukrainian].
16. Shtel'makh O. V. Metod proektiv u navchanni inozemniy movi studentiv nefilolohichnykh spetsial'nostey pid chas pozaaudytornoyi roboty [Method of projects in teaching foreign languages to students of non-philological specialties during extracurricular work] // Pedagogichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi. 2013. № 6 (32). S. 289–298 [in Ukrainian].
17. Yakushko K. H. Pedagogichni umovy formuvannya profesiyno-orientovanoho inshomovnoho spilkuvannya u studentiv tekhnichnykh spetsial'nostey ahramnykh universytetiv [Pedagogical conditions of formation of vocational-oriented foreign language communication among students of technical specialties of agricultural universities]: Avtoref. dys.... d-ra ped. nauk: 13.00.04 / Pereyaslav-Khmel'nytskyi, 2016. 22 s. [in Ukrainian].

Khomenko L. Historiography of the development of the organizational and pedagogical foundations of foreign language training of students of higher agricultural educational institutions of Ukraine

The article is devoted to the study of the views of scientists on the development of the organizational foundations of foreign language training of students in higher agricultural educational institutions of Ukraine. Such types of scientific works as monographs, articles in scientific journals, dissertation researches have been analyzed. It has been found that among the monographic works of the Soviet era the bulk of the research was on the history of the development of foreign languages teaching methods. The monographs of the independence period present the author's concepts for solving problems of optimizing students' performance in teaching foreign languages. It has been ascertained that special monographic works devoted to the historical and pedagogical aspects of the organization of foreign language education in higher agricultural educational institutions have not been created so far.

It has been established that the articles in scientific journals of various levels add significantly to the historiographic base of the development of the organizational and pedagogical foundations of foreign language education of students of higher agricultural educational institutions of Ukraine. In Soviet times, the scope of primary issues that were examined in this type of scientific works included those related to the basic principles of the functioning of foreign language education (purpose, objectives, content, principles of teaching foreign languages). Modern publications focus on activities that contribute to bringing Ukraine's foreign language education in line with European standards.

It was found that at the level of dissertations, studies of the domestic heritage of foreign language education began in the late 40s of the XX century. In the context of our topic, the most valuable are dissertation researches on foreign language education in higher agricultural educational institutions. However, the historical aspects of teaching foreign languages in these works were ignored.

According to the degree of information value on the development of the organizational and pedagogical foundations of foreign language education of students of higher agricultural educational institutions an array of scientific papers have been divided into three groups. It has been found out that the historiographic base on the issue does not correspond to modern theoretical and practical needs.

Key words: *historiography, foreign language education, higher agricultural educational institutions, types of scientific works.*